

Heemkundekring Boxtel

Ons verleden wijst de weg naar de toekomst

Nieuwsbrief april 2009

Uitnodiging voor onze leden en overige belangstellenden voor onze volgende bijeenkomst op dinsdag 21 april 2009 om 20.00 uur in Zaal de Adelaar, Baroniestraat 75 (tegenover de H. Hartkerk) te Boxtel. Piet de Jongh neemt ons mee langs wallen en bossen in onze regio.

Grenzen, wallen en oude bossen in het Groene Woud

Er zijn velerlei soorten van historisch interessante aarden wallen in het Nederlandse landschap en Het Groene Woud in het bijzonder terug te vinden. Wallen waren vanuit de Middeleeuwen voornamelijk bedoeld als bescherming en scheiding. Een aarden wal was een snel en goedkoop alternatief voor een heg of hek. Er zijn wild- en veekeringswallen, wallen die dienden als verdedigingswerk of versterking - de zogenaamde schansen - en wallen met de functie van grenswal of landweer. De meeste aarden objecten zijn door gebrek aan functie de laatste decennia vervallen of opgeruimd.

Ongetwijfeld komen in Het Groene Woud ook akkerrandwallen voor. Dat zijn in oorsprong wallen rond groepen van akkers, waarop eikenhakhout (en ander hout) aangeplant was. Soms zijn dit zandvangsters geworden voor naburige zandverstuivingen. De wallen stoven dan hoog op en de eikenboompjes zagen kans om mee te groeien. Een merkwaardig voorbeeld wordt aangetroffen bij Heult onder Boxtel: deels is de wal er nog zichtbaar, deels is hij opgestoven.

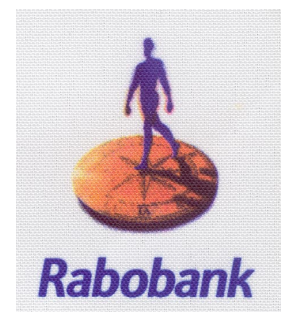
Een fraai voorbeeld van een aarden wal in het doelgebied is die langs de zuidgrens van het landgoed Velder. Deze grenswal had als doel de mens en zijn eigendommen te beschermen tegen ongewenste personen en/of dieren, en/of zijn vee op eigen terrein te houden. Op de wal werd een ondoordringbare vegetatie geplant. Het omwalde gebied varieert van een dorp tot aan een enkele boerderij. De grenswallen of landweren die nog niet zijn opgeruimd kunnen door hun hoge leeftijd als vluchtplaats voor bepaalde planten- en diersoorten dienen.

Er is weinig bekend over de achtergronden van deze wallen in Het Groene Woud. Het Innovatieplatform Duurzame Meierij heeft een project opgestart dat zich richt op het krijgen van meer inzicht over de aanwezigheid van wallen in dit gebied en hun historische achtergrond in relatie tot de bosgeschiedenis. Hiertoe is een projectteam samengesteld met onder andere een historicus, een bodemdeskundige en een kenner van oude bossen. Het project past in het streven om wat er in de Meierij rest van dergelijke landschappelijke getuigen uit het verleden te behouden en te herstellen. In eerste instantie zal het project aan de bewoners en de bestuurders van Het Groene Woud worden toegelicht. Daarna volgt het inventarisatiewerk en de grootste klus: het beschrijven van de geschiedenis en de waarde van de meest interessante walcomplexen.

Piet de Jongh is projectbegeleider en werkzaam bij het Innovatieplatform Duurzame Meierij. Behalve de lezing neemt De Jongh ons mee 'in het veld' en wijst ons op de nog aanwezige wallen in het landschap. We fietsen op **DONDERDAG 11 JUNI 2009** onder zijn bezielende leiding en verzamelen daarvoor om 19.00 uur bij 'Het Tweespan' Kapelweg 28. Noteer deze datum!

Mededelingen

- **Lezingen** in 2009 op dinsdag om 20.00 uur: **22 september, 20 oktober en 24 november.**
- Afgelopen vrijdag 3 april is na een kort ziekbed op 91-jarige leeftijd ons heemkundelid **emerituspastoor Herman De Beer** overleden. Hij kwam in 1958 als bouwpastoor van de Maria Reginakerk naar Boxtel, waarvan hij ook de sloop nog meemaakte. Voor zijn vele verdiensten voor kerk en wijk kreeg hij een eigen straatnaam: Pastoor de Beer-pad.
- Bij deze nieuwsbrief ontvangt u weer een bijlage. Wederom heeft Christ van Eekelen een leuk verhaal gemaakt, nu over **aanzichtkaarten**, ruim een eeuw geleden verstuurd door het gezin van de Boxtelse burgemeester Van Rijckevorsel van Kessel. Op wie mogen we volgende keer rekenen? Er zijn nog zoveel ontzettend leuke onderwerpen over Boxtel op te schrijven of uit te zoeken. En laat het ons even weten als u hulp nodig heeft!
- Ons schilderij van **Pierre Janssen** komt te hangen bij Molenweide, dicht bij de plaats waar Pierre Janssen de Dommel in beeld bracht. Het is door SintLucas gerestaureerd en ziet er weer prachtig uit.
- Erfgoed Brabant/Brabants Heem en het Meertens Instituut organiseren op vrijdagmiddag 24 april een **Studiedag Naamkunde**, thema 'Brabant'. Inl. secretaris.
- Dit jaar wordt uitgebreid aandacht besteed aan de enige **Nederlandse paus Adrianus VI** (1459-1523). Hij was slechts één jaar paus, maar liet Utrecht het paleisachtige Paushuize na. www.UtrechtYourWay.com
- Tegelvverzamelaar en -kenner Evert van Gelder heeft al eens voor onze heemkundekring een lezing gegeven over **'het paasverhaal op tegels'**. Met dit thema heeft hij nu een tegeltentoonstelling ingericht in het Belgische Torhout, onder Brugge. Van 6 april tot 31 mei te zien in Museum Torhouts Aardewerk, kasteel Ravenhof, Torhout.
- Van 13 april tot 18 mei 1809 maakte koning Lodewijk Napoleon een inspectiereis door Brabant en Zeeland. Hij deed daarbij ondermeer Boxtel aan en Hendrik Verhees zou een tijd aan zijn zijde meegereisd zijn. Hans van den Eeden schreef er een boek over: Leve de Koning!
www.brandarispers.nl
- Op maandagavond 4 mei houdt de stg. Herdenking Brabants Gesneuvelden een bijzondere dodenherdenking in de Willibrorduskerk te Waalre. De stg. bracht een herdenkingsuitgave uit met de namen alle gesneuvelden. Inl. secretaris. www.brabantsgesneuvelden.nl
- **Secretaris & ledenadministratie:** Hanneke Meulenaars-van der Eerden, Liempdseweg 3, 5283 RB Boxtel, 0411-684586
secretaris@heemkundeboxtel.nl
Penningmeester: Frans van Susante, 0411-678103,
penningmeester@heemkundeboxtel.nl Contributie 20 euro op rekeningnummer 3725764 t.n.v. Penningmeester Heemkundigekring, Hendrik

Verheeslaan 29, 5283 CP Boxtel of contant aan de penningmeester.

Website: www.heemkundeboxtel.nl